

FJÄRDE VECKAN »UNDER ÅRET«

MÅNDAG DEN 1 FEBRUARI

Läsning

Heb 11:32–40

Tiden räcker inte till för att jag skall kunna berätta om Gideon, Barak, Simson och Jefta, om David och Samuel och om profeterna. Genom sin tro kunde de besegra kungariket, utöva rättfärdighet och få löftena uppfyllda. De kunde täppa till lejonens gap, släcka rasande eld och undkomma svärdets egg. De var svaga men blev starka, fick kraft i striden och jagade främmande härar på flykten. Kvinnor fick sina döda tillbaka uppståndna. Andra torterades till döds när de vägrade att låta sig befrias, eftersom de ville nå en bättre uppståndelse. Andra fick känna på hån och prygel, ja, också bojor och fängelse. De blev stenade, söndersågade, avrättade med svärd. De gick omkring i fårskinn och gethudar, de led brist, förföljdes och misshandlades; världen förtjänade inte att hysa dem. De måste hålla till i ödemarker och bergstrakter, i grottor och jordhålor.

Ingen av dessa som genom sin tro har fått Guds vittnesbörd fick se löftet uppfyllas. Gud har förutbestämt något bättre åt oss, och därför skall de uppnå fullkomligheten först tillsammans med oss.

Responsoriepsalm

Ps 31:20–24 (R. 25a)

R. Var frimodiga och oförfärade i era hjärtan.

Stor är din godhet,
den du förvarar åt dem som fruktar dig,
och i allas åsyn bevisar dem
som tar sin tillflykt till dig! R.

Du bevarar dem i ditt ansiktets beskydd
när människor gaddar sig samman,
du döljer dem i din hydda mot tungornas angrepp. R.

Lovad vare Herren,
ty han har bevisat mig sin underbara nåd
genom att ge mig en tillflykt. R.

Ty jag sade i min ångest:
»Jag är bortdriven från dina ögon.«
Ändå hörde du mina böner, när jag ropade. R.

Älska Herren, alla ni hans fromma.
Herren bevarar de trogna,
men han vedergäller i fullt mått
de högmodigas gärningar. R.

Halleluja

Luk 7:16

V. En stor profet har uppstått bland oss,
Gud har besökt sitt folk.

Evangelium

Mark 5:1-20

Vid den tiden kom Jesus och hans lärjungar över till trakten av Gerasa på andra sidan sjön. När Jesus steg ur båten, kom en man emot honom från gravarna. Han var besatt av en oren ande och hade sitt tillhåll bland gravarna. Inte ens med kedjor kunde man längre binda honom. Flera gånger hade han bundits till händer och fötter, men han hade slitit av kedjorna och sprängt bojorna, och ingen kunde få bukt med honom. Dag och natt höll han till bland gravarna eller uppe i bergen och skrek och sargade sig med stenar. När han nu på långt håll fick se Jesus, sprang han fram och föll ner för honom och ropade högt: »Vad har du med mig att göra, Jesus, du den högste Gudens son? Jag besvär dig vid Gud: Plåga mig inte!« Jesus hade nämligen just sagt åt honom: »Far ut ur mannen, du orena ande!« Nu frågade han: »Vad heter du?« Mannen svarade: »Legion heter jag, för vi är många.« Och han bad honom enträget att inte driva dem från trakten.

Nu gick där en stor svinhjord och betade på bergsslutningen. Andarna bad honom: »Skicka bort oss till svinen, så kan vi fara in i dem!« Det lät han dem göra. Och de orena andarna for ut ur mannen och in i svinen, och hjorden rusade utför branten ner i sjön. Omkring två tusen djur var det, och de drucknade i sjön. Svinvaktarna sprang därifrån och berättade alltsammans i staden och ute på landet, och folk gick för att se vad som hade hänt. De kom till Jesus och såg den besatte, han som hade haft legionen i sig, sitta där klädd och vid sina sinnen, och de blev förskräckta. Och ögonvittnena berättade vad som hade hänt med den besatte, och om svinen. Då uppmanade de Jesus att lämna deras område. När han steg i båten, bad mannen som hade varit besatt att få följa med honom. Men han lät honom inte göra det utan sade: »Gå hem till de dina och berätta för dem om allt som Herren har gjort med dig, hur han förbarmade sig över dig.« Då gick mannen sin väg och lät alla i Dekapolis höra vad Jesus hade gjort med honom, och överallt häpnade man.

TISDAG DEN 2 FEBRUARI

Läsning

Heb 12:1-4

När vi nu är omgivna av en sådan sky av vittnen, låt oss då, även vi, befria oss från allt som tynger, all synd som ansätter oss, och hålla ut i det lopp vi har framför oss. Låt oss ha blicken fäst vid Jesus, trons upphovsman och fullkomnare. För att vinna den glädje som väntade honom uthärdade han korset utan att bry sig om skammen och sitter nu till höger om Guds tron. Tänk på honom som har uthärdat sådan fiendskap från syndare, så att ni inte tröttnar och förlorar modet. Ännu har ni inte behövt sätta livet på spel i er kamp mot synden.

Responsoriepsalm

Ps 22:26b–28, 30–32 (R. jfr 27b)

R. De som söker Herren skall få lova honom.

Mina löften får jag infria inför dem som fruktar honom.

De ödmjuka skall äta och bli mätta,
de som söker Herren skall få lova honom,
ja, era hjärtan skall leva för evigt. R.

Alla jordens ändar skall betänka vad Herren gjort
och omvända sig till honom,
alla folk och stammar skall tillbe inför dig.

Alla härskare på jorden skall böja knä inför honom,
de som vilar i graven skall falla ned inför honom. R.

Jag skall leva inför honom,
och mina ättlingar skall tjäna honom.
De skall berätta för kommande släktled om Herren
och förkunna om hans hjälp för ofödda slakten,
de skall vittna om vad Herren har gjort. R.

Halleluja

Matt 8:17

V. Han tog vår svaghet,
och våra sjukdomar lyfte han av oss.

Evangelium

Mark 5:21–43

Vid den tiden, när Jesus hade farit tillbaka till andra sidan sjön, samlades mycket folk omkring honom. Medan han var där vid sjön, kom det dit en synagogföreståndare vid namn Jairos. Då han såg Jesus kastade han sig för hans fötter och bad enträget: »Min lilla dotter är nära att dö. Kom och lägg dina händer på henne, så att hon räddas till livet.« Och Jesus gick med honom.

Mycket folk följde efter och trängde sig in på honom. Där fanns en kvinna som hade lidit av blödningar i tolv år. Hon hade varit hos många läkare och fått utstå mycket. Det hade kostat henne allt hon ägde, men ingenting hade hjälpt, snarare hade hon blivit sämre. Hon hade hört vad som berättades om Jesus, och nu kom hon bakifrån i hopen och rörde vid hans mantel, för hon tänkte att om hon bara fick röra vid hans kläder, skulle hon bli hjälpt. Och genast stannade blodflödet, och hon kände i kroppen att hon var botad från sitt onda. När Jesus märkte att det hade gått ut kraft från honom, vände han sig om i hopen och frågade: »Vem rörde vid mina kläder?« Lärjungarna sade: »Du ser väl hur folk tränger på, och ändå frågar du vem som har rört vid dig!« Han såg sig omkring efter henne som hade gjort det. Kvinnan, som visste vad som hade hänt med henne, kom rädd och darrande fram och föll ner för honom och talade om hur det var. Han sade till henne: »Min dotter, din tro har hjälpt dig. Gå i frid. Du är botad från ditt onda.«

Medan han ännu talade kom det bud till synagogföreståndaren från hans hem: »Din dotter är död. Du skall inte besvära Mästaren längre.« Men Jesus, som hörde deras ord, sade till föreståndaren: »Var inte rädd, tro bara.« Sedan lät han ingen mer än Petrus och Jakob och hans bror Johannes följa med, och de gick hem till föreståndaren. Där såg han upprörda människor som grät och klagade högt. Han gick in till dem och sade: »Varför ropar ni och gråter? Flickan är inte död, hon sover.« Då skrattade de åt honom. Men han körde ut allesammans och tog med sig flickans far och mor och lärjungarna och gick in där hon låg. Så tog han barnets hand och sade: »Talita koum!« (det betyder: Lilla flicka, jag säger dig, stig upp!). Och genast reste sig flickan och gick omkring, hon var tolv år gammal. De blev utom sig av förvåning, men han förbjöd dem att låta någon veta vad som hade hänt. Sedan sade han åt dem att ge flickan något att äta.

ONSDAG DEN 3 FEBRUARI

S:T ANSGAR

Minnesdag

Läsning

Jes 42:5-10

Så säger Gud, Herren,
han som har skapat himmelen och utspänt den,
han som har utbrett jorden med vad som alstras av den,
han som har givit liv åt folket som är på den,
och ande åt dem som vandrar där:

Jag, Herren, har kallat dig i rättfärdighet,
och jag vill fatta dig vid handen
och bevara dig och fullborda i dig förbundet med folket
och sätta dig till ett ljus för folkslagen,
för att du må öppna blinda ögon
och föra fångar ut ur fångelset,
ja, ur fångenskapen dem som sitter i mörkret.
Jag Herren, det är mitt namn,
och jag ger inte min ära åt någon annan
eller mitt lov åt gudabilderna.
Se, vad jag förut förkunnade, det har nu kommit.
Nu förkunnar jag nya ting.
Förrän de visar sig, låter jag er höra om dem.
Sjung till Herrens ära en ny sång,
hans lov från jordens ända,
ni som far på havet, likaså allt som är i det,
ni havsländer med era inbyggare.

Responsoriepsalm

Ps 96:1-6, 9-10 (R. 3)

R. Förkunna Herrens under bland folken.

Sjung en ny sång till Herrens ära,
sjung till Herrens ära, alla länder,
sjung till Herrens ära, lova hans namn. R.

Båda glädje var dag, besjung hans frälsning,
förkunna bland hedningarna hans ära,
bland alla folk hans under. R.

Tillbe Herren i helig skrud,
bäva för hans ansikte, alla länder.
Säg bland hedningarna: »Herren är nu konung!
Därför står jordkretsen orubbligt fast,
med rättvisa dömer han folken.« R.

Halleluja

Matt 4:16

V. Folket som bor i mörker har sett ett stort ljus,
och för dem som bor i dödens land och skugga
har ljuset gått upp.

Evangelium

Matt 4:13–17

Vid den tiden lämnade Jesus Nasaret och slog sig ner i Kafarnaum, som ligger vid sjön, i Sebulons och Naftalis land, för att det som sagts genom profeten Jesaja skulle uppfyllas: *Sebulons land och Naftalis land ner mot sjön, på andra sidan Jordan, hedningarnas Galileen – folket som bor i mörker har sett ett stort ljus, och för dem som bor i dödens land och skugga har ljuset gått upp.* Från den tiden började Jesus förkunna: »Omvänd er. Himmelriket är nära.«

TORSDAG DEN 4 FEBRUARI

Läsning

Heb 12:18–19, 21–24

Ni har inte kommit till ett berg som man kan ta på, ett berg i lågor, inte till töcken, mörker och stormvind, till basunstötar och en röst som talade så att de som hörde den bad att slippa höra mer. Så förfärande var synen att Mose sade: Jag skälver av skräck. Nej, ni har kommit till Sions berg och den levande Gudens stad, det himmelska Jerusalem, och står inför mångtusende änglar, en festförsamling av alla förstfödda som har sitt namn i himlen; ni står inför Gud, allas domare, inför andarna av de rättfärdiga som har fullkomnats och inför Jesus, förmedlaren av ett nytt förbund, och det renande blod som talar starkare än Abels.

Responsoriepsalm

Ps 48:2–4, 9–11 (R. jfr 10)

R. Vi tänker på din nåd när vi står i ditt tempel.

Stor och högtlovad är Herren
i den stad där vår Gud har sin boning.
Skönt reser sig hans heliga berg,
en fröjd för hela jorden. R.

Berget Sion längst uppe i norr,
den store konungens stad.
Gud bor i dess palats,
han har gjort sig känd som ett värn. R.

Det vi hade hört om fick vi se
i Herren Sebaots stad, i vår Guds stad.
Gud håller den vid makt i evighet. R.

Vi tänker, o Gud, på din nåd,
när vi står i ditt tempel.
Som ditt namn, o Gud,
så når ditt lov intill jordens ändar,
din högra hand är full av rättfärdighet. R.

Halleluja

Mark 1:15

V. Tiden är inne, Guds rike är nära.
Omvänd er och tro på evangeliet.

Evangelium

Mark 6:7-13

Vid den tiden kallade Jesus till sig de tolv och sände ut dem två och två och gav dem makt över de orena andarna. Och han sade åt dem att inte ta med sig något mer på vägen än en stav, inget bröd, ingen påse och inga pengar i bältet. Sandaler fick de ha men inte mer än en skjorta. Och han sade till dem: »När ni har tagit in i ett hus, så stanna där tills ni skall vidare. Och är det någon plats som inte vill ta emot er och inte vill höra på er, så fortsatt därifrån och skaka av dammet under era fötter. Det skall vittna mot dem.« De gav sig i väg och predikade att alla skulle omvända sig, och de drev ut många demoner och smorde många sjuka med olja och botade dem.

FREDAG DEN 5 FEBRUARI

Läsning

Heb 13:1-8

Håll broderskärleken levande. Kom ihåg att visa gästfrihet, ty det har hänt att de som gjort det har haft änglar till gäster utan att veta om det. Tänk på dem som sitter i fängelse, som om ni var fångar med dem. Tänk på dem som blir misshandlade, som om det gällde er egen kropp.

Äktenskapet skall alltid hållas i ära och den äkta sängen bevaras obefläckad. Ty otuktiga och äktenskapsbrytare skall Gud döma. Lev inte för pengar; nöj er med vad ni har. Gud själv har sagt: Jag skall aldrig överge dig, aldrig svika dig, och därför kan vi tryggt säga: Herren är min hjälpare, jag skall aldrig frukta. Vad kan en människa göra mig? Tänk på era ledare som har förkunnat Guds ord för er, se på vad deras liv förde fram till och ta efter deras tro. Jesus Kristus är densamme i går, i dag och i evighet.

Responsoriepsalm

Ps 27:1, 3, 5, 8–9b (R. 1a)

R. Herren är mitt ljus och min frälsning.

Herren är mitt ljus och min frälsning,
för vem skulle jag frukta?
Herren är mitt livs värn,
för vem skulle jag räddas? R.

Om än en här lägrar sig mot mig,
så fruktar ändå inte mitt hjärta,
om krig uppstår mot mig, så är jag dock trygg. R.

Ty han döljer mig i sin hydda på olyckans dag,
han beskyddar mig i sitt tält,
han för mig upp på en klippa. R.

Ja, ditt ansikte, Herre, söker jag,
dölj inte ditt ansikte.
Driv inte bort din tjänare i vrede,
du som har varit min hjälp. R.

Halleluja

Jfr Luk 8:15

V. Saliga är de som hör ordet och tar vara på det
och genom uthållighet bär frukt.

Evangelium

Mark 6:14–29

Vid den tiden fick kung Herodes höra om Jesus, ty hans namn hade nu blivit känt, och att folk sade: »Johannes döparen har uppstått från de döda. Det är därför dessa krafter verkar genom honom.« Men några sade att han var Elia, andra att han var en profet, en i raden av profeter. När Herodes hörde detta sade han: »Johannes, han som jag lät halshugga, det är han som har uppstått!«

Herodes hade nämligen låtit gripa Johannes och sätta honom i fängelse. Anledningen till det var Herodias, hans bror Filippos hustru. Henne hade han gift sig med, och Johannes hade sagt till Herodes: »Det är inte tillåtet för dig att leva ihop med din brors hustru.« Därför var Herodias förbittrad på honom och ville döda

honom, men kunde inte. Ty Herodes hade respekt för Johannes, som han visste var en rättfärdig och helig man, och skyddade honom, och när han hade hört honom kände han sig mycket osäker och ville höra mer av honom. Men en dag kom hennes tillfälle, och det var när Herodes firade sin födelsedag med ett gästabud för sina stormän och överstarna och de främsta i Galileen. Herodias dotter kom då in och dansade så att Herodes och hans gäster blev förtjusta. Kungen sade till flickan: »Be mig om vad du vill, och du skall få det.« Och han lovade och svor: »Vad du än ber mig om skall jag ge dig, om det så vore halva mitt rike.« Då gick hon ut och frågade sin mor: »Vad skall jag be om?« Hon svarade: »Johannes döparens huvud.« Flickan skyndade in till kungen och bad honom: »Jag vill att du genast ger mig Johannes döparens huvud på ett fat.« Kungen blev bedrövad, men för edens och gästernas skull ville han inte säga nej till henne utan skickade en livvakt med befallning att hämta Johannes huvud. Soldaten gick och halshögga honom i fängelset och kom sedan med hans huvud på ett fat och gav det åt flickan, och flickan gav det åt sin mor. Men när Johannes lärjungar fick reda på det, kom de dit och hämtade hans döda kropp och lade den i en grav.

LÖRDAG DEN 6 FEBRUARI

Läsning

Heb 13:15–17, 20–21

Vi vill genom Jesus ständigt frambära lovsång som ett offer till Gud, en frukt från läppar som prisar hans namn. Men glöm inte att göra gott och att dela med er; sådana offer behagar Gud. Lyssna till era ledare och foga er efter dem. De vakar över era själar eftersom de en gång skall avlägga räkenskap. Gör det till en glädje för dem och inte till en tung börda; det skulle inte vara lyckligt för er.

Må fridens Gud, som i kraft av ett evigt förbunds blod har fört fårens store herde, vår herre Jesus, upp från de döda, styrka er i allt gott, så att ni kan göra hans vilja. Må han låta det som behagar honom förverkligas i oss genom Jesus Kristus. Hans är härligheten i evigheters evighet, amen.

Responsoriepsalm

Ps 23 (R. 1)

R. Herren är min herde, ingenting skall fattas mig.

Herren är min herde:

          ingenting skall fattas mig.

Han låter mig vila på gröna ängar,

          han för mig till vatten där jag finner ro.

Han ger mig ny kraft,

          han leder mig på rätta vägar,

          så som han har lovat. R.

Inte ens i den mörkaste dal

          fruktar jag något ont,

ty du är med mig,

din käpp och stav gör mig trygg. R.

Du dukar ett bord för mig
i mina ovänners åsyn,
du smörjer mitt huvud med olja
och fyller min bägare till brädden. R.

Din godhet och nåd skall följa mig varje dag i mitt liv,
och Herrens hus skall vara mitt hem så länge jag lever. R.

Halleluja

Joh 10:27

V. Mina får lyssnar till min röst, säger Herren.
Jag känner dem, och de följer mig.

Evangelium

Mark 6:30-34

Vid den tiden samlades apostlarna hos Jesus och berättade för honom om allt de hade gjort och vad de hade undervisat om. Han sade till dem: »Följ med mig bort till en öde trakt, så att vi får vara ensamma och ni kan vila er lite.« Det var så många som kom och gick att de inte ens fick tid att äta.

De gav sig av i båten till en öde trakt för att vara ensamma. Men man såg att de for och många fick veta det, och från alla städerna skyndade folk dit till fots och hann före dem. När han steg i land, fick han se en stor skara människor. Han fylldes av medlidande med dem, för de var som får utan herde, och han undervisade dem länge.

SÖNDAG DEN 7 FEBRUARI

KYNDELSMÄSSODAGEN
HERRENS FRAMBÄRANDE I TEMPLET

Fest

Första läsningen

Mal 3:1-4

Så säger Herren Gud: Se, jag skall sända ut min ängel, och han skall bereda väg för mig. Och med hast skall han komma till sitt tempel, den Herre som ni längtar efter, ja, förbundets ängel som ni begär, se, han kommer, säger Herren Sebaot.

Men vem kan uthärda hans tillkommelses dag, och vem kan bestå, när han uppenbarar sig? Ty han skall vara som en guldsmeds eld och som valkares såpa. Och han skall sätta sig ned och smälta silvret och rena det. Han skall rena Levis söner och luttra dem som guld och silver, och sedan skall de bära fram offergåvor åt Herren i rättfärdighet. Och Judas offergåvor och Jerusalems skall då behaga Herren väl, liksom i forna dagar och i förgångna år.

Responsoriepsalm

Ps 24:7–10 (R. jfr 10bc)

När responsoriepsalmen sjungs så används texten i Cecilia 623. När den läses används följande text:

R. Herren Sebaot är ärans konung.

Höj, ni portar, era huvuden,
höj er, ni eviga dörrar,
för att ärans konung må träda in. R.

Vem är då ärans konung?
Det är Herren, stark och väldig,
Herren, väldig i strid. R.

Höj, ni portar, era huvuden,
höj dem, ni eviga dörrar,
för att ärans konung må träda in. R.

Vem är då denne ärans konung?
Det är Herren Sebaot, han är ärans konung. R.

Andra läsningen

Heb 2:14–18

Då nu barnen är av kött och blod, måste Guds son på samma sätt bli människa, för att han genom sin död skulle göra dödens herre, djävulen, maktlös och befria alla dem som genom sin fruktan för döden varit slavar hela sitt liv. Det är ju inte änglar han tar sig an. Nej, Abrahams ättlingar tar han sig an, och därför måste han i allt bli lik sina bröder för att bli en barmhärtig och trogen överstepräst inför Gud och kunna sona folkets synder. Eftersom han själv har prövats och lidit, kan han hjälpa dem som prövas.

Halleluja

Luk 2:32

V. Ett ljus med uppenbarelse åt hedningarna
och härlighet åt ditt folk Israel.

Evangelium

Luk 2:22–40

När tiden var inne för deras rening enligt Moses lag, tog föräldrarna Jesus till Jerusalem för att bära fram honom inför Herren — det står nämligen i Herrens lag att varje förstfödd av mankön skall helgas åt Herren — och för att offra två turturduvor eller två unga duvor, så som det är föreskrivet i Herrens lag.

I Jerusalem fanns en man vid namn Symeon, som var rättfärdig och from och som väntade på Israels tröst. Helig ande var över honom, och den helige Ande hade uppenbarat för honom att han inte skulle se döden förrän han hade sett Herrens Messias. Ledd av Anden gick han till templet, och när föräldrarna kom in

med barnet Jesus för att göra med honom som det är sed enligt lagen, tog han honom i famnen och prisade Gud och sade:

»Herre, nu låter du din tjänare gå hem,
i frid, som du har lovat.
Ty mina ögon har skådat frälsningen
som du har berett åt alla folk,
ett ljus med uppenbarelse åt hedningarna
och härlighet åt ditt folk Israel.«

Hans far och mor förundrade sig över vad som sades om honom. Och Symeon välsignade dem och sade till hans mor Maria: »Detta barn skall bli till fall eller upprättelse för många i Israel och till ett tecken som väcker strid – ja, också genom din egen själ skall det gå ett svärd – för att mångas innersta tankar skall komma i dagen.«

Där fanns också en kvinna med profetisk gåva, Hanna, Fanuels dotter, av Asers stam. Hon var till åren kommen; som ung hade hon varit gift i sju år, sedan hade hon levt som änka och var nu åttiofyra år gammal. Hon vek aldrig från templet utan tjänade Gud dag och natt med fasta och bön. Just i den stunden kom hon fram, och hon tackade och prisade Gud och talade om barnet för alla som väntade på Jerusalems befrielse.

När de hade fullgjort allt som föreskrivs i Herrens lag, återvände de till sin hemstad Nasaret i Galileen. Pojken växte och fylldes av styrka och vishet, och Guds välbehag var med honom.

eller (kortare läsning):

Evangelium

Luk 2:22-32

När tiden var inne för deras rening enligt Moses lag, tog föräldrarna Jesus till Jerusalem för att bära fram honom inför Herren – det står nämligen i Herrens lag att varje förstfödd av mankön skall helgas åt Herren – och för att offra två turturduvor eller två unga duvor, så som det är föreskrivet i Herrens lag.

I Jerusalem fanns en man vid namn Symeon, som var rättfärdig och from och som väntade på Israels tröst. Helig ande var över honom, och den helige Ande hade uppenbarat för honom att han inte skulle se döden förrän han hade sett Herrens Messias. Ledd av Anden gick han till templet, och när föräldrarna kom in med barnet Jesus för att göra med honom som det är sed enligt lagen, tog han honom i famnen och prisade Gud och sade:

»Herre, nu låter du din tjänare gå hem,
i frid, som du har lovat.
Ty mina ögon har skådat frälsningen
som du har berett åt alla folk,
ett ljus med uppenbarelse åt hedningarna
och härlighet åt ditt folk Israel.«

